Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U001241

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-05-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ліфантій Оксана Валентинівна

2. Lifantii Oksana Valentynivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.04

Назва наукової спеціальності: Археологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-05-2018

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача: Національний музей історії України

Код за ЄДРПОУ: 02226103

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 2, м. Київ, Київ, 01025, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.234.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут археології

Код за ЄДРПОУ: 05417163

Місцезнаходження: проспект Героїв Сталінграда, 12, м. Київ, Київ, 04210, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, 2, м. Київ, Київ, 04655, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.41

Тема дисертації:

1. Коштовні металеві аплікації костюма населення Степової Скіфії VII–III ст. до н. е.

2. Jewellery Metal Appliqués of Costume of Inhabitants of Scythian Steppe in 7th–3rd century B.C.

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено аналізу коштовних металевих аплікативних прикрас костюма еліти зі 131 кургану Східноєвропейського Степу скіфського часу. Археологічну джерельну базу роботи складають 43 071 екземпляр, 116 з яких віднесено до довгих пластин головних уборів. Понад 99% зразків належать до дрібних аплікацій, які декорували всі частини костюма: від головних уборів до взуття. У результаті створення типології платівок одягу виділено 32 типи довгих та 92 типи із 160 варіантами дрібних пластин. Такий розподіл дозволив простежити хронологічні, територіальні, соціально-гендерні та релігійно-культові особливості їх застосування. Унаслідок розподілення вивчених комплексів за дев'ятьма хронологічними групами, визначено основні періоди розширення та звуження зони впливу кочової еліти протягом VII – початку III ст. до н.е. у Східноєвропейському Степу.

2. The thesis examines jewel metal costume appliqués of Scythian elite representatives discovered in the barrows of Eastern European Steppe. The research is based on the narrative and archaeological sources. The author has analyzed the evidence of written sources on the use of jewel decoration as clothing applications by Scythians as

well as the researches of Graeco-Scythian toreutics and costume of Iranian peoples. The archaeological base of the study contains the appliqués of clothes from 131 barrows in Eastern European Steppe. They are dated by existence of the Scythian culture at the territory under study – the second half of the 7th – beginning of the 3rd century BC. The total number of examined items is 43 071, only 116 of which are attributed as long plates of headdress. Over 99% of items under analysis belong to the small applications of garments that were used as décor of all parts of the costume, from headdress to shoes. According to the author's typology of plates of Scythians clothes, 32 types of long, 92 types with 160 variants of small appliqués were classified. Such division enabled to trace the social, gender, chronological, territorial, and sacred features of their use. The vast majority of long appliqués decorated women's headdress. The exceptions are two plates from Kul-Oba that adorned the male “başlık” (hood). In addition, exclusive on plot of image and gender of carrier is a piece of plate from Lytyi (Melhunovskyi) barrow, which according to the excavation report, adorned forehead band, or “başlık” of man. The condition of some artifacts (the presence of additional holes near the broken ones), the evidence of replacing of lost items by adding the new ones (Lytyi barrow, Tovsta Mohyla), and fitting the shape of already made plaques due to the form of “calafs” (special form of Greek and Scythian headdresses), points at facts that clothes, decorated with gold, were used in ceremonies. Basing on the chronological and geographical distribution of different types the theory of at least two waves of migration of Scythian nomads in the Eastern Steppe area was confirmed. In consequence of the distribution of the assemblages under study to nine chronological groups and applying them on the map, the certain periods of expansion and constriction of influence zone of nomadic elite in the 7th – the beginning of the 3rd century BC was marked. If the time of the first five groups (second half of the 7th – last quarter of the 5th centuries BC) includes relatively few elite barrows with small number of plaques. Beginning from the sixth group (first quarter of the 4th century BC) their number increases significantly. The real boom in the use of jewel appliqués of the garments traced on the third quarter of 4th century BC – chronological limits of eighth group. In the next period, the ninth group (fourth quarter of the 4th – the beginning of the 3rd centuries BC), this tradition gradually extinct. Thus, the example of graves of Scythian Steppe elite can show some ripple in the evolution of Scythian culture in the region. Perhaps, by analyzing a broader set of materials it could be possible to talk about the location of certain tribal groups in certain intervals in the considered territory. In addition, the difference between plagues of costume from the elite graves of Steppe and Forest-Steppe was observed. It take place in presence of some, possibly, local images in both regions, in primitive manner of depiction of many types of decoration of Forest-Steppe elite clothes, and in chronological diversity. Thus, many Forest-Steppe elite graves are dating back to the 7th – 5th centuries B.C., when in Steppe the amount of the complexes of 4th century B.C. prevail. Certainly, the character of images presented on these appliqués does not seem random. They are related mostly with the basic concepts of Iranians on the death, life, and rebirth through the death. They also reflect the solar and chthonic symbolism and understanding of the universe by the Scythians through binary oppositions. The symbolism of the images is spectacular on the long plaques of headdresses where some integral “rows” and “order of code” could be seen which is harder appeared on the small plates. The patterns of the use of plates of certain types on the certain parts of clothes were also examined but more detailed analysis in this direction is the matter of future research. Therefore, the appliqués of Scythian costume are the highly informative source for the studying of the history of the Scythian people, chronology of the Scythian culture, and marked the social position and gender roles, migrations and cult practice.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Болтрик Юрій Вікторович
2. Boltryk Iurii Viktorovych

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бруяко Ігор Вікторович
2. Bruiako Ihor Viktorovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Русяєва Марина Вікторівна

2. Rusiaieva Maryna Viktorivna

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради — Толочко Петро Петрович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні — Чабай Віктор Петрович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності — Юрченко Т.А.